

เอกสารนวัตกรรมส่งเสริมความโปร่งใสและป้องกันการทุจริต

(Integrity Innovation : II)

ชื่อสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเชียงใหม่ เขต 4

ชื่อนวัตกรรม COMPASS Model (โมเดลขับเคลื่อนภายใต้โมเดลหลัก CMI4 - PDMCAS ของสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเชียงใหม่ เขต 4)

ระดับพัฒนาการของนวัตกรรม

- ☐ Process Improvement
- ☐ Digital Innovation
- ☒ System Transformation

เนื้อหาวัตกรรม ประกอบด้วย

1. นวัตกรรมตอบโจทย์ปัญหาการทุจริต

สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเชียงใหม่ เขต 4 (สพป.เชียงใหม่ เขต 4) เป็นหน่วยงานส่งเสริมการจัดการศึกษา แบ่งส่วนราชการภายใน เป็น 9 กลุ่ม กับอีก 1 หน่วย ซึ่งทุกกลุ่ม/หน่วย มีบทบาทหน้าที่ในการขับเคลื่อนนโยบายสู่การปฏิบัติให้เป็นไปตามเป้าหมายร่วมตามวิสัยทัศน์ของเขตพื้นที่ ที่ทุกคนได้ร่วมกันกำหนดขึ้น คือ “องค์กรคุณภาพ โปร่งใส ตรวจสอบได้ สร้างคนดี มีความสุข” ซึ่งการดำเนินงานไปสู่เป้าหมายที่วางไว้ มีการใช้ทรัพยากร ใช้งบประมาณ และมีการเลื่อนไหล ส่งต่อการใช้ข้อมูลทั้งภายในและภายนอกเพื่อขับเคลื่อนการจัดการศึกษาของเขตพื้นที่เป็นจำนวนมาก โดย สพป.เชียงใหม่ เขต 4 มีสถานศึกษาในสังกัด 83 แห่ง 1 สาขา นักเรียนรวม 18,312 คน และครูผู้สอน 1,014 คน คิดเป็นสัดส่วนครูต่อนักเรียนเฉลี่ย 1 ต่อ 18.10 คน ในปีงบประมาณ พ.ศ. 2569 ได้กำหนดนโยบายและจุดเน้นในการขับเคลื่อนการพัฒนาคุณภาพการศึกษา จำนวน 12 นโยบาย 49 จุดเน้น และ 3 Quick Win ขับเคลื่อนนโยบายสู่การปฏิบัติด้วย CMI4-PDMCAS โมเดล โดยนโยบายที่ 12 (พัฒนาระบบบริหารจัดการให้มีประสิทธิภาพ ถูกต้อง รวดเร็ว ประโยชน์ ประหยัด โปร่งใส และตรวจสอบได้) เป็นความท้าทายเชิงโครงสร้างที่สำคัญในการบริหารจัดการองค์กร ให้มีความโปร่งใสและตรวจสอบได้ เนื่องจากการปฏิบัติงานด้านคุณธรรมและความโปร่งใสกระจายอยู่ในความรับผิดชอบของทุกกลุ่ม/หน่วย ขณะที่ข้อมูลที่เกี่ยวข้องกับการตัดสินใจก็กระจายอยู่ในหลายระบบที่เกี่ยวข้องของทุกกลุ่ม/หน่วย เช่นกัน สพป.เชียงใหม่ เขต 4 จึงได้ดำเนินการขับเคลื่อนด้านการพัฒนาคุณภาพการศึกษาผ่านกิจกรรมของแต่ละกลุ่ม/หน่วย ตามภารกิจเฉพาะ โดยได้พัฒนาระบบสารสนเทศ CMI4 Big Data เพื่อใช้ในการจัดเก็บข้อมูลที่กระจายอยู่ในหลายระบบของทุกกลุ่ม/หน่วย ลดความซ้ำซ้อนและสามารถสืบค้นได้ในจุดเดียว ตลอดจนเป็นการเปิดเผยข้อมูลเพื่อการดำเนินงานมีความโปร่งใส ตรวจสอบได้

สภาพดังกล่าวก่อให้เกิดความเสี่ยงเชิงโครงสร้าง (Structural Risk) ต่อการบริหารจัดการด้านคุณธรรมและความโปร่งใส กล่าวคือ ภารกิจด้านธรรมาภิบาลไม่ได้อยู่ในความรับผิดชอบของกลุ่มงานใดกลุ่มงานหนึ่ง แต่กระจายอยู่ในทุกกลุ่ม/หน่วย ตามบทบาทและภารกิจที่แตกต่างกัน ขณะเดียวกันข้อมูลที่ใช้ประกอบการวางแผน การตัดสินใจ การติดตามประเมินผล และการเปิดเผยข้อมูลสาธารณะ อาจมีการแยกจัดเก็บอยู่ในหลายระบบและหลายฐานข้อมูลของแต่ละกลุ่มงาน ส่งผลให้การบริหารจัดการข้อมูลยังเชื่อมโยงกันไม่ดีเท่าที่ควรเมื่อเป็นภาพรวม อาจทำให้เกิดความซ้ำซ้อนในการจัดเก็บและการรายงานข้อมูล เป็นการเพิ่มภาระทั้งผู้รวบรวมข้อมูล ผู้ตรวจสอบข้อมูล ผู้ให้ข้อมูลและผู้ใช้ข้อมูล การสืบค้นและตรวจสอบย้อนกลับทำได้ไม่สะดวก อีกทั้งการแลกเปลี่ยนข้อมูลระหว่างกลุ่มและระหว่างสำนักงานเขตพื้นที่กับสถานศึกษายังไม่เป็นระบบและไม่สามารถใช้ข้อมูลชุดเดียวกันในการบริหารจัดการได้อย่างมีประสิทธิภาพ จึงอาจก่อให้เกิดช่องว่างในการกำกับ ติดตาม และบริหารความเสี่ยง รวมถึงการใช้ดุลยพินิจที่อาจไม่เป็นมาตรฐานเดียวกัน และทำให้การป้องกันการทุจริตเชิงรุก การเปิดเผยข้อมูล และการตรวจสอบความโปร่งใสขององค์กรดำเนินการได้ไม่เต็มศักยภาพ

เพื่อลดข้อจำกัดดังกล่าว สพป.เชียงใหม่ เขต 4 จึงพัฒนานวัตกรรม COMPASS Model ขึ้น โดยขับเคลื่อนควบคู่และสอดคล้องกับโมเดลหลัก CMI4-PDMCAS และบูรณาการการทำงานร่วมกับระบบ CMI4 Big Data เพื่อเป็น “เข็มทิศขององค์กร” (Organizational Compass) ในการกำหนดทิศทางและขับเคลื่อนการดำเนินงานของทุกกลุ่ม/หน่วยให้มุ่งสู่เป้าหมายเดียวกัน ภายใต้วิสัยทัศน์ “องค์กรคุณภาพ โปร่งใส ตรวจสอบได้ สร้างคนดี มีความสุข” ทำให้บุคลากรทุกระดับมองเห็นเป้าหมายร่วม (Shared Vision) เข้าใจบทบาทหน้าที่ของตน และสามารถเชื่อมโยงการดำเนินงานของแต่ละกลุ่ม/หน่วยเข้าด้วยกันอย่างเป็นระบบ ไม่เกิดการทำงานแบบแยกส่วน (Silo) แต่เป็นการดำเนินงานที่ประสานสอดคล้องกันทั้งองค์กร โดยมีข้อมูลชุดเดียวกัน (Single Source of Truth) เป็นฐานในการวางแผน การตัดสินใจ การติดตามผล และการเปิดเผยข้อมูล ส่งผลให้การดำเนินงานเป็นไปในทิศทางเดียวกัน มีความโปร่งใส ตรวจสอบได้ และสามารถบริหารความเสี่ยงด้านการทุจริตได้อย่างมีประสิทธิภาพ

นวัตกรรม COMPASS Model จึงตอบโจทย์ปัญหาการทุจริตได้ 4 มิติสำคัญ ได้แก่ (1) ป้องกัน (Prevention) โดยกำหนดกระบวนการทำงานและผู้รับผิดชอบที่ชัดเจน ลดช่องว่างในการใช้อำนาจและดุลยพินิจ (2) โปร่งใส (Transparency) โดยเปิดเผยข้อมูลผ่านระบบ CMI4 Big Data ให้สามารถเข้าถึงและตรวจสอบได้ (3) ตรวจสอบได้ (Accountability) โดยเชื่อมโยงข้อมูล ตัวชี้วัด หลักฐาน และผลการดำเนินงานของทุกกลุ่ม/

หน่วยเข้าด้วยกัน ทำให้สามารถตรวจสอบย้อนกลับได้ทุกขั้นตอน และ (4) บริหารความเสี่ยงเชิงรุก (Risk-based Management) โดยใช้ข้อมูลจากระบบในการวิเคราะห์ ติดตาม และกำหนดมาตรการป้องกันความเสี่ยงก่อนเกิดปัญหา ส่งผลให้การบริหารจัดการองค์กรเป็นไปตามหลักธรรมาภิบาล มีประสิทธิภาพ โปร่งใส และตรวจสอบได้อย่างเป็นรูปธรรม สอดคล้องกับนโยบายและวิสัยทัศน์ของ สปป.เชียงใหม่ เขต 4

2. ความใหม่และความคิดสร้างสรรค์ของนวัตกรรม

ความใหม่ของนวัตกรรม COMPASS Model อยู่ที่การพัฒนารูปแบบการบริหารจัดการองค์กรที่บูรณาการ การบริหารงาน การบริหารข้อมูล และหลักธรรมาภิบาล เข้าไว้ในระบบเดียว โดยต่อยอดจากโมเดล CMI4-PDMCAS ซึ่งเป็นโมเดลหลักในการขับเคลื่อนนโยบายของ สปป.เชียงใหม่ เขต 4 แล้วพัฒนาให้ตอบโจทย์การป้องกันการทุจริตและการบริหารความโปร่งใสอย่างเป็นระบบ ผ่านกระบวนการ COMPASS Model ที่เชื่อมโยงการดำเนินงานของทุกกลุ่ม/หน่วยเข้ากับระบบ CMI4 Big Data ทำให้การกำหนดนโยบาย การวางแผน การปฏิบัติงาน การติดตามผล การเปิดเผยข้อมูล และการขยายผล อยู่บนฐานข้อมูลเดียวกัน (Single Source of Truth) สามารถตรวจสอบย้อนกลับได้ทุกขั้นตอน นวัตกรรมเป็น Governance Innovation ที่ใช้ข้อมูลเป็นศูนย์กลางของการบริหารองค์กร (Data-driven Governance) ควบคู่กับการสร้างวัฒนธรรมองค์กรด้านคุณธรรมและความโปร่งใส ซึ่งแตกต่างจากการบริหารแบบเดิมที่การดำเนินงานและข้อมูลแยกส่วนกันตามภารกิจของ แต่ละกลุ่ม/หน่วย

ความคิดสร้างสรรค์ของนวัตกรรม COMPASS Model คือการออกแบบให้การบริหารจัดการสามารถมองเห็นภาพการดำเนินงานขององค์กรได้พร้อมกัน 3 ด้าน ได้แก่ ด้านกิจกรรมการปฏิบัติงานของบุคลากร ด้านโครงสร้างและข้อมูลของระบบ CMI4 Big Data และด้านผู้มีส่วนเกี่ยวข้องตามโครงสร้างองค์กร ทำให้ทุกขั้นตอนของการดำเนินงานมีความเชื่อมโยงระหว่างกิจกรรม ผู้รับผิดชอบ ข้อมูล และหลักฐานเชิงประจักษ์อย่างเป็นระบบ อีกทั้งยังสร้างแนวคิด "COMPASS" หรือเข็มทิศขององค์กร (Organizational Compass) ให้เป็นกลไกที่ทำให้บุคลากรทุกระดับมองเห็นวิสัยทัศน์ เป้าหมาย ตัวชี้วัด และบทบาทของตนเองร่วมกัน ทุกกลุ่ม/หน่วยจึงสามารถขับเคลื่อนภารกิจไปในทิศทางเดียวกัน ลดการทำงานแบบต่างคนต่างทำ เกิดการขับเคลื่อนและประสานการทำงานทั้งองค์กรอย่างเป็นรูปธรรม

ความแตกต่างของ COMPASS Model จากแนวทางการบริหารแบบเดิม คือการออกแบบให้ทุกกลุ่ม/หน่วย ดำเนินงานทั้ง 6 ขั้นตอน ได้แก่ Charter, Organize, Motivate, Progress Check, Align Results และ Share & Scale Up ไปพร้อมกันตลอดปีงบประมาณ (Parallel Process) ไม่ดำเนินการแบบลำดับขั้นที่ต้องรอให้ขั้นหนึ่งแล้วเสร็จก่อนจึงเริ่มอีกขั้นหนึ่ง ในแต่ละขั้นตอนมีการเชื่อมโยงกิจกรรมจริง เครื่องมือดิจิทัล ผู้รับผิดชอบ และข้อมูลเข้าด้วยกัน ทำให้ผู้บริหารสามารถติดตาม วิเคราะห์ และตัดสินใจจากข้อมูลจริงได้อย่างต่อเนื่อง ขณะเดียวกันทุกกลุ่ม/หน่วย สามารถตรวจสอบความก้าวหน้าและสนับสนุนการดำเนินงานของกันและกันได้ตลอดเวลา ส่งผลให้การบริหารความเสี่ยง การเปิดเผยข้อมูล และการป้องกันการทุจริตเกิดขึ้นในทุกกระบวนการ ไม่ใช่เฉพาะช่วงการประเมินหรือการตรวจสอบภายหลัง นอกจากนี้ COMPASS Model ยังเพิ่มขั้นตอน Share & Scale Up เพื่อให้การบริหารไม่สิ้นสุดเพียงแค่การประเมินผล แต่สามารถถ่ายทอดองค์ความรู้ ขยายผล และยกระดับนวัตกรรมสู่ทุกสถานศึกษาในสังกัด จนเกิดการพัฒนาย่างต่อเนื่องและยั่งยืน

สำหรับคุณค่าที่เกิดขึ้นต่อองค์กรนั้น การนำ COMPASS Model มาใช้ทำให้ สปป.เชียงใหม่ เขต 4 มีระบบบริหารจัดการที่เชื่อมโยงคน กระบวนการ และข้อมูลเข้าด้วยกันทั้งองค์กร ทุกกลุ่มงานสามารถใช้ข้อมูลชุดเดียวกันในการวางแผน ติดตาม ประเมินผล และเปิดเผยข้อมูล ส่งผลให้ลดความซ้ำซ้อนของการจัดเก็บข้อมูล ลดภาระในการรายงาน เพิ่มความถูกต้องของสารสนเทศ และยกระดับประสิทธิภาพการตัดสินใจของผู้บริหารในด้านธรรมาภิบาล นวัตกรรมช่วยให้การดำเนินงานมีความโปร่งใส ตรวจสอบย้อนกลับได้ทุกขั้นตอน มีการกำหนดผู้รับผิดชอบและหลักฐานการดำเนินงานอย่างชัดเจน สามารถบริหารความเสี่ยงและป้องกันการทุจริตเชิงรุกได้อย่างเป็นระบบ ขณะเดียวกันยังสร้างการมีส่วนร่วมของบุคลากรทุกระดับและขยายผลสู่สถานศึกษาในสังกัด จนเกิดเครือข่ายการเรียนรู้และวัฒนธรรมองค์กรที่ยึดมั่นในคุณธรรม ความโปร่งใส และความรับผิดชอบ (Integrity and Accountability) ส่งผลให้การบริหารจัดการของ สปป.เชียงใหม่ เขต 4 มีประสิทธิภาพ โปร่งใส ตรวจสอบได้ และสามารถยกระดับคุณภาพการศึกษาควบคู่กับการเสริมสร้างธรรมาภิบาลได้อย่างยั่งยืน

3. กระบวนการดำเนินงานของนวัตกรรม

กระบวนการดำเนินงานของนวัตกรรม COMPASS Model เป็นนวัตกรรมที่เป็นเครื่องมือช่วยให้การดำเนินงานขับเคลื่อนโครงการ/กิจกรรมสู่เป้าหมายตามวิสัยทัศน์ด้วยความสุจริต โปร่งใส ตรวจสอบได้ โดยนวัตกรรมนี้สามารถจำแนกมุมมองให้เห็นได้เป็น 3 ด้าน คือ ด้านกิจกรรมจริงของบุคลากร ด้านโครงสร้างและเมนูของระบบ CMI4 Big Data และด้านผู้มีส่วนเกี่ยวข้องตามโครงสร้าง สปป.เชียงใหม่ เขต 4 ทำให้เห็นถึงการดำเนินงานที่เปิดเผย โปร่งใส ตรวจสอบได้ ทั้งขั้นตอนปฏิบัติ การเปิดเผยข้อมูล และการกำหนดบทบาทหน้าที่ของผู้มีส่วนเกี่ยวข้อง และการมีส่วนร่วมที่ชัดเจน ทั้ง 3 ด้าน มีความสอดคล้องกับโมเดลหลักของ สปป.เชียงใหม่ เขต 4 CMI4-PDMCAS โมเดล และเมื่อนำมาประสานขับเคลื่อนนโยบายสู่การปฏิบัติจะเห็นว่า แต่ละขั้นตอนมีทั้งหลักฐานเชิงกิจกรรม เครื่องมือเชิงระบบ และผู้รับผิดชอบที่ชัดเจน สนับสนุนซึ่งกันและกันอย่างเป็นเอกภาพ โดยมีลักษณะร่วมที่สำคัญที่สุดของกระบวนการทั้งหมด คือ ทุกกลุ่ม/หน่วย ในเขตพื้นที่การศึกษา ดำเนินการทุกขั้นตอนไปพร้อมกันทั้งองค์ภาพตลอดปีงบประมาณ มิใช่กระบวนการที่ต้องรอขั้นหนึ่งเสร็จก่อนจึงเริ่มขั้นถัดไป

ขั้นที่ 1 C : Charter ประกาศวิสัยทัศน์ นโยบายและวางเป้าหมายร่วม "องค์กรคุณภาพ โปร่งใส ตรวจสอบได้ สร้างคนดี มีความสุข " เป็นกรอบทิศทางและเป้าหมายร่วมของบุคลากรทุกคน ตั้งแต่ต้นปีงบประมาณ พร้อมเชื่อมโยงเข้ากับตัวชี้วัดที่ปรากฏจริงในระบบ CMI4 Big Data ให้ทุกกลุ่ม/หน่วย รับทราบและเข้าถึงข้อมูลร่วมกัน หลักฐานเชิงประจักษ์ปรากฏผ่านกิจกรรมสำคัญ ได้แก่ การประชุมตรวจสอบ ทบทวนภารกิจประจำ

ทุกเดือน การประชุม Workshop พิจารณาสัมฤทธิ์ผลและความก้าวหน้าของแผนงาน/โครงการ และการพัฒนาบุคลากรตามโครงการเสริมสร้างคุณธรรม จริยธรรม และธรรมาภิบาลในสำนักงานและสถานศึกษา

ขั้นที่ 2 O : Organize ทุกกลุ่ม/หน่วย จัดทำโครงการและแนวดำเนินการ รวบรวมข้อมูลขับเคลื่อนตามภารกิจของแต่ละกลุ่ม/หน่วยที่ได้รับมอบหมายให้ดำเนินการกิจกรรมธรรมาภิบาลตามบทบาทหน้าที่ของตน และกำหนดตัวชี้วัดในระบบที่สอดคล้องตามวิสัยทัศน์และเป้าหมายขององค์กร นำข้อมูลการดำเนินการเข้าสู่ระบบให้สามารถติดตาม ตรวจสอบได้ โดยได้มีการแต่งตั้งคณะกรรมการจัดทำเว็บไซต์และนำเข้าข้อมูลด้านคุณธรรมและความโปร่งใส ตามคำสั่ง สปป.เชียงใหม่ เขต 4 ที่ 114/2568 และกิจกรรมการส่งเสริมคุณธรรมจริยธรรมในองค์กรและสถานศึกษาในสังกัด นอกจากนี้ ยังมีกิจกรรมการแลกเปลี่ยนเรียนรู้บริษัทสร้างการดีของโครงการโรงเรียนสุจริตในเชิงระบบ การรวบรวมข้อมูลการดำเนินงานนำเสนอเป็นสารสนเทศผ่านโครงสร้างเมนูของ CMI4 Big Data ที่แบ่งข้อมูลเป็นเครือข่ายสถานศึกษาและพื้นที่ ข้อมูลหมวดนักเรียนและความเสมอภาค หมวดครูและอัตรากำลัง หมวดวิชาการและผลสัมฤทธิ์ (O-NET, NT, RT, CEFR) หมวดงบประมาณและทรัพยากร โดยคณะกรรมการ ทำหน้าที่ตรวจสอบความครบถ้วนและคุณภาพของข้อมูลควบคู่กันไป

ขั้นที่ 3 M : Motivate ให้การเสริมแรง ส่งเสริม สนับสนุน สร้างความตระหนัก ช่วยเหลือบุคลากรในการขับเคลื่อนนโยบายสู่การปฏิบัติอย่างเต็มกำลังความสามารถ ด้วยความสุจริต โปร่งใส ตรวจสอบได้ในทุกระบวนการทำงาน อีกทั้ง สปป.เชียงใหม่ เขต 4 ได้สื่อสารข้อมูลและวิสัยทัศน์ “องค์กรคุณภาพ โปร่งใส ตรวจสอบได้ สร้างคนดี มีความสุข” สู่บุคลากรทุกระดับผ่านกิจกรรมต่าง ๆ และกิจกรรม No Gift Policy (16 ก.ค. 2569) ควบคู่กับการเปิดเผยข้อมูลในภาพรวมของระบบ CMI4 Big Data ที่หลอมรวมข้อมูลสถานศึกษา นักเรียน ครู และอัตรากำลังไว้ในระบบเดียว พร้อมระบุแหล่งที่มาและวันที่แก้ไขเพิ่มเติมข้อมูลชัดเจน ในขั้นนี้มีลักษณะเฉพาะคือดำเนินการ 2 ช่องทางคู่ขนานตลอดปี ได้แก่ มิติที่หนึ่ง เชิงคุณภาพ โดยการรับฟังบุคลากรผ่านเวทีการประชุมเชิงปฏิบัติการเขตสุจริตไม่คิดคอร์รัปชัน และมิติที่สอง เชิงปริมาณ โดยการวิเคราะห์แนวโน้มความเสี่ยง ผ่านเมนูวิเคราะห์และเฝ้าระวังที่มีสัญลักษณ์แจ้งเตือน ทำให้ผู้บริหารได้ข้อมูลจากทั้งสองมิติมาประกอบการพิจารณาาร่วมกัน

ขั้นที่ 4 P : Progress Check ติดตามความคืบหน้าและประสานภาพรวม เพื่อกำกับ ดูแล ติดตามผลการดำเนินงานอย่างสม่ำเสมอ ไม่รอสรุปแค่เพียงปลายปี ดังปรากฏในการประชุมทีมบริหารเพื่อตรวจสอบ ติดตามและทบทวนภารกิจประจำทุกเดือน การประชุมคณะกรรมการตรวจสอบเพื่อสรุปผลการประเมินคุณธรรมและความโปร่งใส (16 มิ.ย. 2568) และการประชุมเชิงปฏิบัติการเขตสุจริตไม่คิดคอร์รัปชัน (19 มิ.ย. 2568) และการพัฒนาข้อมูลในเชิงระบบ เมนู "รายงานผู้บริหาร" ถูกออกแบบแยกจากเมนูปฏิบัติงานทั่วไป เพื่อนำเสนอตัวชี้วัดและประเด็นเร่งด่วนแก่ผู้บริหาร โดยเฉพาะ ผลจากการรับฟังบุคลากรและการวิเคราะห์ข้อมูลจะถูกนำมาพิจารณาาร่วมกันในการติดตามการบริหารและการจัดการศึกษาขึ้นพื้นฐานที่ผู้อำนวยการกลุ่มทุกกลุ่ม/หน่วยนำเสนอผลพร้อมกัน ทำให้ผู้บริหารสามารถตัดสินใจปรับมาตรการได้ทันทีในการประชุมเดียวโดยหลอมรวมขึ้น Check และ Act เข้าด้วยกันตามลักษณะงานเขตสุจริตที่ต้องการความรวดเร็ว

ขั้นที่ 5 A : Align Results ประสานผลให้เห็นภาพเดียวกันทั้งองค์กร เพื่อให้การดำเนินการทุกอย่าง รวมถึงการใช้งบประมาณเป็นไปตามเป้าหมายอย่างมีประสิทธิภาพ คุ่มค่า และมีกลไกป้องกันเชิงรุกในระบบ CMI4 Big Data ประกอบด้วยเมนูงบประมาณและทรัพยากร (แสดงการจัดสรรเบิกจ่าย คงเหลือ) ควบคู่กับเมนูคุณภาพข้อมูล และคณะกรรมการบริหารข้อมูลภาครัฐ Big Data ที่ตรวจสอบความครบถ้วนก่อนข้อมูลถูกนำไปใช้ ดังเช่นข้อความรับรอง "ข้อมูลผ่านการตรวจสอบเบื้องต้น" ที่ปรากฏในระบบ อันเป็นฐานข้อมูลที่สนับสนุนการวิเคราะห์ความเสี่ยงในเชิงบุคลากรและงบประมาณ โดยผลการดำเนินงานจะถูกบรรจุในแผนปฏิบัติราชการประจำปีอย่างเป็นทางการ และเผยแพร่ผ่านจดหมายข่าวประชาสัมพันธ์ ตลอดจนขยายผลสู่สถานศึกษาผ่านการอบรมแกนนำสถานักเรียน (22 ก.ค. 2569) และกิจกรรมวันคล้ายวันสถาปนา สพฐ. (7 ก.ค. 2569) ทำให้วงจรทั้งหมดกลายเป็นส่วนหนึ่งของระบบบริหารประจำปี มิใช่กิจกรรมเฉพาะครั้งคราว ส่งผลให้สามารถกำหนดและจัดทำมาตรการเพื่อป้องกันความเสี่ยงจนเกิดความสำเร็จในการป้องกันการเกิดความเสี่ยงที่อาจเกิดขึ้น

ขั้นที่ 6 S&S : Share & Scale Up ถ่ายทอดองค์ความรู้ ขยายผล และยกระดับนวัตกรรมสู่ทุกสถานศึกษาในสังกัด เพื่อสร้างวัฒนธรรมองค์กรที่ยึดมั่นในคุณธรรม จริยธรรม และหลักธรรมาภิบาลในการบริหารและการปฏิบัติงาน

Share เป็นการสังเคราะห์ผลการดำเนินงาน บทเรียนความสำเร็จ และแนวปฏิบัติที่ดี (Best Practice) จากขั้นตอนที่ 1-5 แล้วเผยแพร่ผ่านการประชุมผู้บริหารสถานศึกษา การประชุมเชิงปฏิบัติการ การนิเทศ ติดตาม การแลกเปลี่ยนเรียนรู้ (PLC) เว็บไซต์ สื่อประชาสัมพันธ์ และระบบ CMI4 Big Data เพื่อให้ทุกสถานศึกษาสามารถเข้าถึงองค์ความรู้ ข้อมูล และแนวทางการดำเนินงานได้อย่างโปร่งใสและตรวจสอบได้

Scale Up เป็นการนำองค์ความรู้ไปประยุกต์ใช้และขยายผลสู่ทุกสถานศึกษา โดย สปป.เชียงใหม่ เขต 4 ติดตาม ให้คำปรึกษา และประเมินผลผ่านระบบ CMI4 Big Data อย่างต่อเนื่อง ส่งเสริมสนับสนุนให้เกิดเครือข่ายการเรียนรู้และการพัฒนาร่วมกัน ทำให้เกิดการขยายผลนวัตกรรมจากระดับสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาสู่ทุกสถานศึกษาในสังกัด เกิดเครือข่ายการเรียนรู้และการพัฒนาร่วมกัน ส่งเสริมให้สถานศึกษาสามารถพัฒนาระบบบริหารจัดการที่ยึดหลักคุณธรรม ความโปร่งใส และความรับผิดชอบ (Integrity and Accountability) จนเกิดเป็นวัฒนธรรมองค์กรที่เข้มแข็ง สามารถต่อยอดนวัตกรรมและยกระดับคุณภาพการบริหารจัดการได้อย่างต่อเนื่องและยั่งยืน สอดคล้องกับวิสัยทัศน์ "องค์กรคุณภาพ โปร่งใส ตรวจสอบได้ สร้างคนดี มีความสุข" และเป้าหมายการพัฒนาของ สปป.เชียงใหม่ เขต 4

ผลจากขั้น Share & Scale Up ทำให้นวัตกรรม COMPASS Model ไม่หยุดอยู่เพียงการพัฒนาภายในสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา แต่สามารถขยายผลสู่ทุกสถานศึกษาในสังกัด เกิดการพัฒนาอย่างต่อเนื่องและยั่งยืน จนเป็นวัฒนธรรมองค์กรด้านคุณธรรมและความโปร่งใสของทั้งระบบการศึกษาในพื้นที่

4. ผลลัพธ์ของนวัตกรรม

ผลลัพธ์ด้านการขับเคลื่อนนโยบายและวิสัยทัศน์สู่การปฏิบัติ พบว่า COMPASS Model ทำหน้าที่เป็นกลไกเชื่อมโยงระหว่างวิสัยทัศน์ เป้าหมายเชิงนโยบาย แผนงาน/โครงการ ตัวชี้วัด และผลการดำเนินงานของทุกกลุ่ม/หน่วย ให้เป็นภาพเดียวกันทั้งองค์กร ทำให้บุคลากรทุกระดับเข้าใจทิศทางการพัฒนาและสามารถปฏิบัติงานตามบทบาทหน้าที่ของตนได้อย่างสอดคล้องกับเป้าหมายร่วมของ สพป.เชียงใหม่ เขต 4 คือ “องค์กรคุณภาพ โปร่งใส ตรวจสอบได้ สร้างคนดี มีความสุข” โดยไม่เกิดการดำเนินงานแบบแยกส่วน แต่เป็นการบริหารจัดการที่ทุกกลุ่ม/หน่วย ร่วมกันขับเคลื่อนเป้าหมายเดียวกันภายใต้กรอบการบริหารที่ชัดเจน การนำ COMPASS Model มาใช้ส่งผลให้การนำนโยบายสู่การปฏิบัติมีความรวดเร็ว ถูกต้อง และมีประสิทธิภาพมากขึ้น เนื่องจากผู้บริหารสามารถเข้าถึงข้อมูลผลการดำเนินงานจากระบบ CMi4 Big Data ได้อย่างรวดเร็วและต่อเนื่อง สามารถวิเคราะห์สถานการณ์ ติดตามความก้าวหน้า และกำหนดแนวทางแก้ไขหรือมาตรการสนับสนุนได้ทันเวลา โดยไม่ต้องรอการสรุปผลเมื่อสิ้นสุดรอบการดำเนินงาน ส่งผลให้การบริหารจัดการเปลี่ยนจากรูปแบบการกำกับติดตามเชิงรับ (Reactive Management) เป็นการบริหารเชิงรุกบนฐานข้อมูล (Proactive Data-driven Management) สามารถจัดสรรทรัพยากรและงบประมาณให้สอดคล้องกับความต้องการจำเป็นและบริบทของพื้นที่ได้อย่างเหมาะสม

ผลลัพธ์ของนวัตกรรมนี้ปรากฏเป็นวัฒนธรรมองค์กรคุณธรรม การทำงานที่สุจริต มีคุณธรรม จริยธรรม และหลักธรรมาภิบาลหนุนเสริมกัน ซึ่งมีผลจากการประเมินและรับฟังความคิดเห็นทั่วทั้ง สพป.เชียงใหม่ เขต 4 (Pulse) และผลที่ปรากฏผ่านระบบ CMi4 Big Data (Report) ซึ่งเมื่อนำมาประกอบกันแล้วยังสามารถต่อยอดแสดงผลเชิงป้องกันความเสี่ยงและเชิงสถิติการให้บริการที่เป็นรูปธรรมยิ่งขึ้น และมีความครบถ้วนต่อเนื่องของข้อมูลที่เปิดเผยต่อสาธารณะ โดยมีการประชุมคณะกรรมการจัดทำเว็บไซต์และนำเข้าข้อมูลด้านคุณธรรมและความโปร่งใส (ประชุม 3 ส.ค. 2569) และประชุมคณะกรรมการตรวจสอบเพื่อสรุปผลการประเมิน (4 ส.ค. 2569) แสดงให้เห็นว่า สพป.เชียงใหม่ เขต 4 เตรียมและตรวจสอบข้อมูลได้อย่างเป็นขั้นตอน

ผลที่เกิดขึ้นกับสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเชียงใหม่ เขต 4 และสถานศึกษาคือข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษามีความรู้ความเข้าใจด้านคุณธรรมและการป้องกันผลประโยชน์ทับซ้อนในหมู่บุคลากร โดยมีการจัดกิจกรรม “เขตสุจริตไม่คิดคอร์รัปชัน” (19 มิ.ย. 2568) และ No Gift Policy (16 ก.ค. 2569) ทำให้บุคลากรทุกระดับทั้งข้าราชการครู พนักงานราชการ และลูกจ้าง ได้รับความรู้เรื่องผลประโยชน์ทับซ้อนและหลักเกณฑ์การรับทรัพย์สินโดยตรงไม่จำกัดเฉพาะผู้เกี่ยวข้องกับการประเมิน ITA อีกทั้งแนวปฏิบัติที่ระดับสถานศึกษาที่แลกเปลี่ยนเรียนรู้ได้จริง มีโครงการโรงเรียนสุจริตขับเคลื่อนต่อเนื่อง ผ่านกิจกรรมบริษัทสร้างการดี (6 มิ.ย. 2569) และกิจกรรมเสริมสร้างคุณธรรมจริยธรรมในสถานศึกษา (2 ก.ค. 2569) ซึ่งแสดงให้เห็นว่าคุณธรรมไม่จำกัดเฉพาะระดับนโยบายแต่ได้ถ่ายทอดถึงสถานศึกษาจริง

สพป.เชียงใหม่ เขต 4 สามารถติดตามการบริหารและการจัดการศึกษาขั้นพื้นฐาน (9 ก.ค. 2569) ที่ผู้บริหารทุกระดับนำเสนอผลการบริหารจัดการพร้อมกัน ซึ่งแสดงว่าวิสัยทัศน์องค์กรได้ทำหน้าที่เป็นกรอบเชื่อมโยงผลงานทุกกลุ่มงานให้เป็นภาพเดียว ในเชิงระบบและในภาพรวม CMi4 Big Data (สถานศึกษา 83 แห่ง 1 สาขา, นักเรียน 18,312 คน, ครู 1,014 คน) พร้อมวันที่อัปเดตกำกับ ทำให้ผู้บริหารเห็นสถานะองค์กรได้ทันทีตลอดเวลา ไม่ต้องรอผลการรายงานรายไตรมาส

ผลลัพธ์เชิงประจักษ์ที่สำคัญที่สุด คือ ความสามารถของระบบในการระบุจุดเสี่ยงเฉพาะรายประเด็นและบริหารจัดการความเสี่ยงได้อย่างเหมาะสมตามบริบทของพื้นที่ ทำให้ สพป.เชียงใหม่ เขต 4 สามารถกำหนดประเด็นสำคัญสำหรับการกำกับ ติดตาม และวางมาตรการป้องกันเชิงรุกได้อย่างตรงจุด โดยใช้ข้อมูลจากระบบ CMi4 Big Data เป็นฐานในการวิเคราะห์และตัดสินใจ ส่งผลให้การบริหารจัดการทรัพยากร งบประมาณ และภารกิจขององค์กรเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ คุ่มค่า และเกิดประโยชน์สูงสุดต่อการพัฒนาคุณภาพการศึกษา อีกทั้งระบบยังช่วยสร้างกลไกการตรวจสอบภายในที่เข้มแข็ง โดยมีการเชื่อมโยงข้อมูล ผู้รับผิดชอบ หลักฐานการดำเนินงาน และผลลัพธ์ที่เกิดขึ้นอย่างเป็นระบบ สามารถตรวจสอบย้อนกลับได้ทุกขั้นตอน ลดช่องว่างในการบริหารจัดการและลดโอกาสเกิดความเสี่ยงด้านการทุจริต

5. ความสามารถในการขยายผลและความยั่งยืน

ความสามารถในการขยายผลและความยั่งยืนของนวัตกรรมนี้ตั้งอยู่บนหลักการที่ว่า สิ่งที่น่ามาใช้ทั้งหมด ได้แก่ วิสัยทัศน์องค์กร และระบบ CMi4 Big Data เป็นทรัพยากรที่ สพป.เชียงใหม่ เขต 4 มีอยู่แล้วและใช้งานอยู่ในปัจจุบัน ไม่ใช่สิ่งที่ต้องริเริ่มหรือลงทุนใหม่ นวัตกรรมจึงไม่ได้ผูกติดกับโครงการพิเศษที่มีวันสิ้นสุด แต่อยู่ในโครงสร้างการบริหารที่ถาวรขององค์กร และจากฐานที่มั่นคงนี้ นวัตกรรม COMPASS Model จึงสามารถขยายผลออกไปได้ในสองทิศทางสำคัญ คือ ขยายสู่เครือข่ายภายนอก (สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาอื่น) และส่งต่อสู่ผู้เรียน ซึ่งเป็นปลายทางสุดท้ายของความยั่งยืนเชิงคุณธรรม

ความยั่งยืนของนวัตกรรมนี้เกิดจากสามด้านที่ประสานกัน ได้แก่ ด้านโครงสร้างกำกับดูแล เมนู “คณะกรรมการ” ที่บริหารข้อมูลภาครัฐ Big Data ทำให้ความรับผิดชอบต่อคุณภาพข้อมูลไม่ผูกกับบุคคลใดบุคคลหนึ่ง ประกอบกับเมนู “คุณภาพข้อมูล” ที่ตรวจสอบความครบถ้วนอย่างต่อเนื่อง ด้านการเติบโตเชิงเนื้อหา ระบบแสดงศักยภาพขยายตัวเองอยู่แล้ว ดังปรากฏจากเมนู “งบประมาณและทรัพยากร” ที่เพิ่มเข้ามาใหม่ล่าสุด พร้อมสัญลักษณ์ “ใหม่” กำกับ แสดงว่าระบบไม่หยุดนิ่งและพร้อมต่อยอดสู่มิติอื่นได้ในอนาคตโดยไม่ต้องรื้อสร้างใหม่ และด้านการบูรณาการสู่นโยบาย ผลการดำเนินงานของวงร่วทั้งห้าขั้นตอนถูกบรรจุไว้ในแผนปฏิบัติการประจำปีอย่างเป็นทางการทุกปี ทำให้มีสถานะเป็นกลไกบริหารประจำปีที่ต้องส่งต่อยังผู้บริหารรุ่นต่อไป มิใช่กิจกรรมเฉพาะกิจที่จบลงเมื่อสิ้นสุดโครงการ

อีกทั้ง การขยายผลจากภายในองค์กรสู่เครือข่ายในระดับสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาอื่น ถือเป็นปัจจัยสำคัญที่สนับสนุนความยั่งยืนของนวัตกรรมกล่าวคือ หลักการเชื่อมโยงกรอบคุณค่าร่วม (Shared Values) กับหลักฐานเชิงประจักษ์ มิได้จำกัดอยู่เพียงวิสัยทัศน์ "องค์กรคุณภาพ โปร่งใส ตรวจสอบได้ สร้างคนดี มีความสุข" หรือระบบ CMI4 Big Data ของ สพป.เชียงใหม่ เขต 4 เท่านั้น หากแต่เป็นหลักการเชิงโครงสร้างที่สามารถประยุกต์ใช้ได้กับสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาแห่งอื่น ซึ่งมีวิสัยทัศน์องค์กรและระบบสารสนเทศเพื่อการบริหารจัดการในลักษณะเดียวกัน โดยเพียงปรับวงจรการดำเนินงานทั้งห้าขั้นตอนให้สอดคล้องกับบริบทของหน่วยงาน ก็สามารถนำแนวคิดไปประยุกต์ใช้ได้ทันที โดยไม่จำเป็นต้องใช้ระบบสารสนเทศที่เหมือนกันทุกประการ นอกจากนี้ การเปิดให้เข้าถึงข้อมูลผ่านช่องทาง "ผู้เยี่ยมชม" บนหน้าแรกของระบบ นอกเหนือจากช่องทางการเข้าสู่ระบบสำหรับผู้ปฏิบัติงาน ยังสะท้อนถึงเจตนารมณ์ในการเปิดเผยข้อมูลอย่างโปร่งใสและส่งเสริมการเรียนรู้ร่วมกัน ส่งผลให้หน่วยงานภายนอกและเครือข่ายที่สนใจสามารถศึกษาต้นแบบการดำเนินงานของระบบได้โดยตรง อันเป็นปัจจัยสำคัญที่เอื้อต่อการถ่ายทอดองค์ความรู้และขยายผลแนวปฏิบัติที่ดีไปสู่หน่วยงานอื่นได้อย่างเป็นรูปธรรม

ในเชิงความคุ้มค่า นวัตกรรมนี้จึงมีศักยภาพในการพัฒนาเป็นแนวปฏิบัติที่ดีในระดับเครือข่าย มากกว่าการเป็นเพียงต้นแบบเฉพาะของหน่วยงานเดียว เนื่องจากมิได้ยึดโยงกับเทคโนโลยีหรือระบบสารสนเทศเฉพาะที่ต้องลงทุนซ้ำ หากแต่ตั้งอยู่บน "กรอบแนวคิด" ที่เชื่อมโยงทรัพยากรสำคัญสองส่วนซึ่งแต่ละหน่วยงานมีอยู่แล้วให้ทำงานเกื้อหนุนกันอย่างเป็นระบบ ส่งผลให้การขยายผลสู่เครือข่ายมิใช่ภาระด้านงบประมาณ แต่เป็นการถ่ายทอดหลักการบริหารที่สามารถประยุกต์ใช้ได้อย่างยืดหยุ่นตามบริบทของแต่ละหน่วยงาน นอกจากการขยายผลในระดับเครือข่ายแล้ว นวัตกรรมยังมุ่งสร้างความยั่งยืนไปสู่ผู้เรียน ซึ่งเป็นเป้าหมายสูงสุดของระบบการศึกษา กล่าวคือ หากการขยายผลสู่เครือข่ายสะท้อนความยั่งยืนในระดับองค์กร การส่งต่อคุณค่าไปสู่ผู้เรียนย่อมสะท้อนความยั่งยืนในระดับบุคคล อันเป็นการยืนยันว่าคุณค่าที่กำหนดไว้ตั้งแต่ขั้น Charter ได้รับการถ่ายทอดสู่การปฏิบัติและเกิดผลกับผู้เรียนอย่างแท้จริง การขับเคลื่อนสู่ระดับสถานศึกษาและผู้เรียนอาศัยกลไกและกิจกรรมที่ สพป.เชียงใหม่ เขต 4 ดำเนินการอยู่แล้ว จึงไม่ก่อให้เกิดภาระด้านทรัพยากรหรือการลงทุนเพิ่มเติม ได้แก่ การอบรมเชิงปฏิบัติการเพื่อเสริมสร้างแกนนำสภานักเรียนผ่านกระบวนการกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน ซึ่งเปิดโอกาสให้ผู้เรียนก้าวสู่บทบาทของผู้ขับเคลื่อนคุณธรรมในสถานศึกษาของตนเอง มิใช่เป็นเพียงผู้รับสารจากครูหรือผู้บริหารเท่านั้น ควบคู่กับกิจกรรมแลกเปลี่ยนเรียนรู้และการนำเสนอผลงานโครงการโรงเรียนสุจริต ซึ่งเปิดพื้นที่ให้สถานศึกษาได้แลกเปลี่ยนแนวปฏิบัติที่ดีระหว่างกัน ส่งผลให้ผู้เรียนในแต่ละโรงเรียนได้เรียนรู้จากตัวอย่างและประสบการณ์ของเพื่อนต่างสถานศึกษา อันช่วยเสริมสร้างการเรียนรู้จากการปฏิบัติจริงและส่งเสริมการพัฒนาคุณลักษณะด้านความซื่อสัตย์สุจริตได้อย่างเป็นรูปธรรม

COMPASS Model

ทุกเข็มชี้ทิศเดียวกัน
ทุกกลุ่มงานมีเป้าหมายเดียวกัน คือผู้เรียน

โมเดลลูกภายใต้โมเดล CMI4 - PDMCAS ของสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเชียงใหม่ เขต 4

วิสัยทัศน์ของสำนักงาน

“องค์กรคุณภาพ โปร่งใส
ตรวจสอบได้ สร้างคนดี มีความสุข”

เป้าหมายของนวัตกรรม

เชื่อมโยงการดำเนินงานของทุกกลุ่มงาน
ภายใต้วิสัยทัศน์เดียวกัน เพื่อยกระดับคุณธรรม
และความโปร่งใสอย่างเป็นระบบ
มุ่งสู่เป้าหมายสูงสุด คือ **ผู้เรียน**

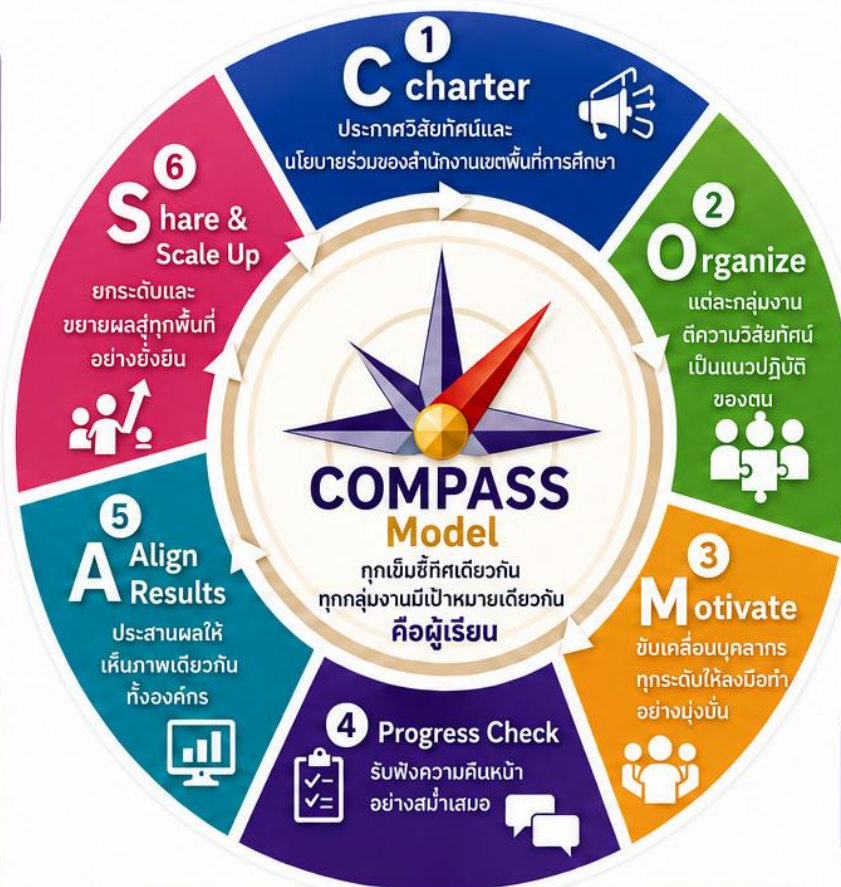

ความใหม่และความคิดสร้างสรรค์

- ✓ ยกกระดาน “วิสัยทัศน์” ที่ใช้อยู่แล้ว
ให้เป็นกรอบการบริหารที่ชัดเจนได้จริง
- ✓ แต่ละกลุ่มงาน “ขับเคลื่อน” วิสัยทัศน์
เป็นแนวปฏิบัติเฉพาะของตน
- ✓ บูรณาการกับโมเดล CMI4 - PDMCAS
ทำให้ทุกขั้นตอนเชื่อมโยงกันเป็นระบบ
- ✓ ไม่เพิ่มภาระงานใหม่ แต่จัดระเบียบ
การทำงานให้เห็นภาพรวมชัดเจน
- ✓ ยึด “ผู้เรียน” เป็นเป้าหมายสูงสุด
ของทุกกลุ่มงาน

หลักการสำคัญ (Core Principles)

- ยึดผู้เรียนเป็นศูนย์กลาง
- โปร่งใส ตรวจสอบได้
- ทำงานเป็นทีม บูรณาการร่วมกัน
- มุ่งผลลัพธ์ที่มีความสุขและยั่งยืน

เชื่อมโยงนโยบายที่ 12 (ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. 2569)

- 1 การพัฒนาการบริหารจัดการหน่วยงานให้ทันสมัย
- 2 การพัฒนาระบบประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา
- 3 การยกระดับคุณธรรมและความโปร่งใสของเขตสุจริต
- 4 การยกระดับคุณธรรมและความโปร่งใสของ
โครงการโรงเรียนสุจริต
- 5 การส่งเสริมการใช้แพลตฟอร์มการเรียนรู้ดิจิทัล
- 6 การพัฒนาการสื่อสารองค์กร

ผลลัพธ์ที่คาดหวัง (Expected Outcomes)

ทุกกลุ่มงาน
ขับเคลื่อนทิศทาง
เดียวกัน	ยกระดับคุณธรรม
และความโปร่งใส
อย่างเป็นระบบ	การทำงานบูรณาการ
มีประสิทธิภาพ
ลดความซ้ำซ้อน	ผู้เรียนได้รับ
การพัฒนา
อย่างมีคุณภาพ
และมีความสุข

กลุ่มเป้าหมาย

ผู้บริหาร
การศึกษา	บุคลากร
ทุกกลุ่มงาน	สถานศึกษา
ในสังกัด	ผู้เรียน
และผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย

การขับเคลื่อนด้วยกระบวนการ PDMCAS

P | Plan

วางแผนกำหนด
เป้าหมายและ
แนวทางร่วมกัน
โดยการ PLC

D | Do

ลงมือทำ
ตามแนวทาง
ของแต่ละกลุ่มงาน

M | Motivate

สร้างแรงจูงใจ
เสริมพลังบุคลากร
อย่างต่อเนื่อง

C | Check

ติดตาม ตรวจสอบ
รับฟังความคิดเห็น
อย่างสม่ำเสมอ

A | Act

ประสานผล
ปรับปรุง พัฒนา
อย่างเป็นระบบ

S | Share

แลกเปลี่ยนเรียนรู้
ยกระดับ และ
ขยายผลสู่ทุกพื้นที่